

CENTRAAL INSTITUUT VOOR LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK

Afd. Akkerbouw - Voedingsonderzoek

Verslag van het kwaliteitsonderzoek van aardappelrassen,
oogst 1949

Geschiktheid als winterconsumptieaardappel

door

Mej. A. Veenbaas

--

Overzicht der proeven

De navolgende rassen werden beproefd:

Bintje	Eigenheimer	Rode Star
Urgenta (Dorst U 243)	Bevelander	Noordeling
Ari (Z.P.C. 40405)	Meerlander	Dorst U 289
Arran Banner	Koopman 3842	Zeeburger
Prummel P 202	Noordstar (Mulder R 44)	Gineke (Loman 391)
Eigenheimer	Sneeuw S 78	Sneeuw S 56
Bona	Profijt (Prummel P 299)	Mulder S 22
Brooymans 42229	Libertas	Eigenheimer
	Herenga 435	Wildeboer 4240

Het onderzoek betrof monsters van onderstaande observatievelden van het Instituut voor Rassenonderzoek te Wageningen:

Kweekveld Fr.M.v.L.	Engelum	klei
Bedrijf Hoiting	Bargercompascuum	nieuwe dalgrond
Bedrijf Meints	Smilde	zand
CI 781	Zetten	klei
CI 780	Lunteren	zand
Inst. v. Ver. v. Landb.gew.	Wageningen	klei
Proefbedrijf N.A.K.	Slootdorp	klei
Bedrijf Brooymans	Dinteloord	klei
Bedrijf Linders	St. Hubert	zand

Het onderzoek heeft plaats gehad in het tijdvak October 1949 - Februari 1950.

Methoden van kwaliteitsonderzoek

De opzet der proeven is overeenkomstig aan die in voorgaande jaren. De totale consumptiewaarde is herleid tot enkelvoudige eigenschappen, die in een cijfer of een percentage zijn uitgedrukt. In geval cijfers zijn gebruikt, ligt de schaal in het algemeen van 10-1; 10 betekent de hoogste graad, 1 de laagste graad. Aangezien de hoogste graad niet steeds de beste graad is, worden in de hierna te vermelden puntenschaalen tevens de cijfers der meest gewenste graden gegeven.

De monsters zijn alle op dezelfde wijze gekookt, nl. voor 1/2 à 2/3 onder water, waarin 8 gr zout per L is gebruikt. Aan deze methode is de voorkeur gegeven, daar hierbij alle kook- en kwaliteitseigenschappen het best tot uiting komen.

De volgende eigenschappen werden beoordeeld:

a. Uiterlijk in rauwe toestand

Puntenschaal

			Meest gewenste graden (indien de rassen onder gemiddelde omstandighe- den z'jn verbouwd)
Algemene indruk	10 uitmuntend 1 zeer slecht		10
Rondheid	10 iets dwarsovaal 9 rond 1 zeer langgerekt		6-9 binnenland; zo moge- lijk niet beneden 4.5
Gelijkmatigheid van vorm	10 mooi gelijkmatig gevuld 1 zeer sterk gedeukt		10 binnen- en buitenland; voor het binnenland zo mogelijk niet beneden 7
Vlakheid van ogen	10 zeer vlak 1 (3) zeer diep		10 binnen- en buitenland; voor het binnenland zo mogelijk niet beneden 6
Gladheid van schil	10 glad 1 geheel ruw		de schil moet bij voorkeur niet te sterk ruw zijn

b. Gekookt product

Puntenschaal

Heelblijven	10 alle aard. heel 8.5 Bintje onder gemidd.omst. 6.5 Eigenh. onder gemidd.omst. 4.5 Noordeling onder gemidd.omst. 1 alles tot moes gekookt	} Binnenland; bij éénzelfde drogestofgehalte als de hiernaast genoemde rassen niet lager in heelblijven dan deze Buitenland; + 8.5, type Bintje
Geelkleuring	10 zeer hoog geel 6-7 kleur Eigenheimer 5-6 kleur Bintje 1 wit	
Zuiverheid van kleur	10 mooi zuiver 8.5-9 Eigenh. onder gemidd.omst. +8.5 Bintje onder gemidd.omst. +6.5 Noordeling onder gemidd.omst. 1 alle aard. grauw of zwart	10 voor binnen- en bui- tenland. Het cijfer mag voor een prima aardappel niet bene- den 8 liggen
Bloemigheid en droogmeligheid	10 hoogste graad (overvloedig bloemig en melig) 6.5-7 Eigenh. onder gemidd.omst. 1 laagste graad	+ 5 type Bintje voor het buitenland
Smaak en geur	10 uitmuntend 1 zeer slecht	10 voor binnen- en bui- tenl. Het cijfer dient zo mogelijk niet beneden 7 te liggen

* De rassen met gemiddelde cijfers van 4.5-5.5 komen voor gronden met hoge o.w.g. in aanmerking, de rassen met cijfers van 7-8 voor gronden met lage gehalten. Voorts dient rekening gehouden te worden met zekere smaakverschillen bij het publiek.

c. Afval

Onderscheiden werden afval tengevolge van blauw, phytophthora, inwendige gebreken (kringerigheid, e.d.) en schilgebreken. Het afval is "zuinig huishoudelijk" weggesneden.

d. Chemische samenstelling

Van alle monsters werd het o.w.g. bepaald. Voorts werden de monsters van 4 velden, nl. te Engelum, Bargercompascuum, Lunteren en Hemmen op droge stof en eiwit onderzocht en had bij één aantal rassen bepaling van het gehalte aan vitamine C en B₁ plaats.

e. Houdbaarheid

In Januari werd de spruitvorming en de uitwendige vastheid bepaald. Aangezien de bewaring aan het C.I.L.O. niet vergelijkbaar is met die in de praobijk, moet de kwalificatie der houdbaarheid meer als een algemene indruk worden beschouwd.

Puntenschaal

Spruitvorming

10 geen spruitvorming
1 zeer sterk gesproten

Vastheid

10 vast
1 zeer slap

WAARDERING DER OBSERVATIEVELDEN

(De rangschikking is naar afnemend o.w.g.)

Gekookt product	Chemische samenstelling
<p><u>Inst. v. Vered. v. Landb.gew. te Wageningen</u> Wat afkokend; zuiverheid van kleur zeer goed; zeer sterk bloemig en melig, zodanig dat vele rassen te bloemig en te melig waren; smaak en geur zeer goed of goed. Geschikte grond voor rassen met lage en gemidd. o.w.g.</p>	<p>O.w.g. zeer hoog.</p>
<p><u>Bedrijf Brooymans te Dinteloord</u> Wat afkokend; sommige rassen met blauwe plekken (zoals bij K.gebrek optreedt), overigens goed; sterk bloemig en melig, zodanig dat verschillende rassen te bloemig en te melig waren; smaak en geur tamelijk goed. Komt voor rassen met lage en gemidd. o.w.g. in aanmerking.</p>	<p>O.w.g. hoog.</p>
<p><u>CI 781 te Zetten</u> Wat afkokend; verschillende rassen met blauwe plekken; sterk bloemig en melig, waardoor sommige rassen te melig; smaak en geur goed. Komt voor rassen met lage en gemidd. o.w.g. in aanmerking.</p>	<p>Drogestofgeh. hoog; eiwitgeh. zeer hoog.</p>
<p><u>Kweekveld Fr.M.v.L. te Engelum</u> Wat afkokend; zuiverheid van kleur goed; sterk bloemig en melig, waardoor sommige rassen te melig; smaak en geur goed. Geschikte grond voor aardappelen van het Zeeuwse Blauwe type.</p>	<p>Drogestofgehalte aan de hoge kant; eiwitgehalte hoog.</p>
<p><u>Landb. Mij "de Bathpolders" te Rilland Bath</u> Zuiverheid van kleur goed; structuur overwegend goed melig, echter bij sommige rassen wat vezelig; bij een enkel ras kwamen glazige knollen voor; smaak en geur van enkele rassen goed, van verschillende echter matig.</p>	<p>O.w.g. gemiddeld.</p>
<p><u>Proefbedrijf N.A.K. te Slootdorp</u> Zuiverheid van kleur goed - vrij goed; ongelijkmatig wat betreft bloemigheid en meligheid; sommige rassen bloemiger dan onder gemiddelde omstandigheden, andere rassen daarentegen minder bloemig; smaak en geur overwegend zeer matig of slechter ("bitter", grondsmaak); slechts enkele rassen redelijk goed van smaak.</p>	<p>Drogestofgehalte gemidd.; eiwitgeh. aan de hoge kant.</p>

WAARDERING DER OBSERVATIEVELDEN

(De rangschikking is naar afnemend o.w.g.)

Uiterlijk	Afval
<p>Zeer goed; het betrof hier echter monsters van de goede consumptiemaat; de grote en de kleine knollen waren verwijderd.</p>	<p>Geen opmerkingen. Het % blauw bij Noordeling was hoog, waardoor het cijfer in tabel I aan de hoge kant is; bij de overige rassen gaf het geen aanleiding tot opmerkingen.</p>
<p>Vrij goed - goed. Van sommige rassen waren de knollen nogal ongelijkmatig van grootte.</p>	<p>Afval blauw aan de hoge kant.</p>
<p>Knollen overwegend klein, van enkele rassen te klein. Schil ruw en met oppervlakkige schurft.</p>	<p>Afval blauw aan de hoge kant.</p>
<p>Goed of zeer goed. Enkele exportrassen naar binnenlandse smaak te grof.</p>	<p>Afval blauw aan de hoge kant.</p>
<p>Goed.</p>	<p>Afval blauw aan de hoge kant.</p>
<p>Overwegend goed; enkele rassen wat klein.</p>	<p>Geen opmerkingen.</p>

WAARDERING DER OBSERVATIEVELDEN

(De rangschikking is naar afnemend o.w.g.)

Gekookt product	Chemische samenstelling
<p><u>Bedrijf Hoiting te Bargercompascuum</u> Vele rassen grauw of blauw van kleur; bloemigheid en meligheid aan de lage kant; bepaalde rassen, zoals Dorst U 289 kunnen op deze grond echter nog goed van structuur zijn; smaak en geur van vele rassen zeer matig (nasmaak enigszins "bitter").</p>	<p>Drogestofgeh. tamelijk laag; eiwitgeh. aan de hoge kant.</p>
<p><u>Bedrijf Linders te St. Hubert</u> Alle rassen meer of minder grauw of blauw van kleur; weinig bloemig en melig; slechts enkele rassen (met de hogere o.w.g.) gaven een voldoende structuur voor het binnenland; smaak en geur overwegend zeer matig (enigszins "bitter" en "armoedig").</p>	<p>O.w.g. vrij laag</p>
<p><u>Bedrijf Meints te Smilde</u> Vele rassen wat grauw, soms met blauwe plekken; bloemigheid en meligheid bij verschillende rassen goed, bij andere vrij laag; smaak en geur zeer matig (wat "bitter", samentrekkend).</p>	<p>Drogestofgeh. tamelijk laag; eiwitgeh. hoog.</p>
<p><u>CI 780 te Lunteren</u> Zuiverheid van kleur goed - vrij goed; bloemigheid en meligheid overwegend normaal goed, bij enkele rassen vrij laag; smaak en geur goed, of goed tot vrij goed.</p>	<p>Drogestofgeh. aan de lage kant; eiwitgeh. aan de hoge kant.</p>

WAARDERING DER RASSEN

Enkele algemene opmerkingen

Bij de beschrijving op de hierna volgende bladzijden zijn de rassen zoveel mogelijk in rangorde van geschiktheid voor binnenlandse consumptie geplaatst. Hierbij dient in aanmerking genomen te worden, dat voor velden, welke aardappelen met hoge o.w.g. leveren, de rangorde een andere zal zijn dan de thans gegevene, daar in dat geval de rassen met lagere o.w.g. meer naar voren komen en betere plaatsen bezetten. Een en ander geldt ook indien het velden betreft, die aardappelen met lage o.w.g. voortbrengen, met dit verschil echter, dat dan de rassen met hoge o.w.g. meer naar voren komen.

In geval een bepaalde eigenschap niet is omschreven, b.v. de vlakheid van ogen, of de vorm, betekent dit, dat het betrokken ras,

WAARDERING DER OBSERVATIEVELDEN

(De rangschikking is naar afnemend o.w.g.)

Uiterlijk	Afval
Vrij goed (het betrof hier echter gesorteerde monsters in de goede consumptie-maat).	Wat inw. gebreken
Matig.	Bij verschillende rassen vrij veel inw. gebreken.
Zeer matig tengevolge van de "zwarte" schil.	Geen opmerkingen.
Minder goed tengevolge van de "zwarte" en ruwe schil.	Bij enige rassen vrij veel inw. gebreken.

in dit opzicht gemiddeld was, noch in gunstige, noch in ongunstige zin opviel.

Met betrekking tot de houdbaarheid zij opgemerkt, dat voor Rode Star werd aangenomen zeer goed tot goed, voor Eigenheimer zeer matig.

Uit de velden, waarop de beste rangordecijfers voor het gekookte product (kolommen 2 en 3) werden verkregen, kan enigszins worden afgeleid voor welke grond het betrokken ras uit smakelijkheidsoogpunt wel het meest in aanmerking komt.

De beschrijving der rassen is mede gebaseerd op de cijfers der tabellen II en III blz. 11 en 12.

Gekookt product, chemische samenstelling

- Kolom 1 Opmerkingen gekookt prod. en chem. samenstelling.
 " 2 Velden, waar het beste rangordecijfer (gekookt product) werd toegekend.
 " 3 Toegekende rangordecijfer op het betrokken veld.

Kolom	1	2	3
<u>Groep I Rassen met het beste gekookte product</u>			
1.	<u>Rode Star</u> Goed of zeer goed op schotel; goede of zeer goede, soms wat dichte structuur; goede of zeer goede smaak en geur. Degelijke aardappel, die evenals in 1948 zeer goed tot haar recht is gekomen. Drogestofgehalte hoog; eiwitgeh. vrij laag.	Wageningen Engelum Zetten Lunteren Slootdorp Dinteloord	1 1 1 1 1 1
2.	<u>Eigenheimer</u> Wat afkokend, overigens in alle opzichten goed, of zeer goed; normaal voor Eigenheimer; Drogestofgeh. iets laag voor Eigenheimer; eiwitgehalte aan de hoge kant, hoog voor dit ras; vit. C-gehalte hoog.	Wageningen Engelum Zetten Lunteren Smilde	1 1 1 1 1
3.	<u>Bevelander</u> Gekookt product normaal goed voor Bevelander; Drogestofgehalte aan de hoge kant, eiwitgeh. gemidd.	Engelum Lunteren Dinteloord	2 2 2
4.	<u>Sneeuw S 78</u> Meliger dan Bintje, deed overigens aan dit ras denken; structuur week, soms los. Zuiverheid van kleur overwegend goed; soms kwamen blauwe plekken voor; smaak en geur weinig uitkomend, minder goed dan van Eigenheimer. Drogestofgeh. aan de lage kant; eiwitgeh. gemidd.; vit. C-geh. laag. Komt mogelijk voor <u>export</u> in aanmerking.	Pargeroompasuum Smilde Zetten Lunteren St. Hubert	2 2 3 3 3
4.	<u>Noordstar (Mulder R 44)</u> Dood in eigenschappen op schotel en structuur aan Eigenheimer denken, echter iets minder zuiver van kleur en iets minder melig; smaak en geur belangrijk minder goed dan van Eig.; geur deed vaak aan Alpha denken. Drogestofgeh. gemiddeld; eiwitgeh. aan de lage kant; vit. C-geh. gemiddeld.	Lunteren Slootdorp Wageningen St. Hubert	2 2 3 3
4.	<u>Dorst U 289</u> In structuur overeenkomend met Rode Star, in zuiverheid van kleur, smaak en geur minder goed dan dit ras. Drogestofgeh. hoog; eiwitgeh. aan de lage kant. Kan op goede zandgronden een goede aardappel leveren.	Engelum Zetten Pargeroompasuum Smilde	2 2 2 3

DER RASSEN

<u>Uiterlijk</u>		<u>Afval</u>	<u>Houdbaarheid</u>
kolom 5 aanduiding groep gr. 1 rassen met het beste uiterlijk gr. 2 rassen, die middenplaatsen bezetten gr. 3 rassen met het slechtste uiterlijk			
4	5	6	7
Knol van een paar velden aan de kleine kant en van een paar velden te klein, uiterlijk overigens goed of zeer goed.	1	Blauw aan de hoge kant. Inw. gebr. gemidd.	Zeer goed - goed.
Knol op verschillende velden aan de kleine kant Vorm iets gedeukt Ogen vrij diep Soms ongelijkmatig v. grootte	3	Blauw weinig Inw. gebr. hoog.	Zeer matig.
Knol van de meeste velden te klein. Vorm gedeukt. Ogen diep.	3	Blauw weinig Inw. gebr. spoor.	Goed.
Vorm goed Ogen vlak Schil vrij ruw Soms ongelijkmatig v. grootte	2	Blauw aan de hoge kant. Inw. gebr. weinig	Vrij goed - matig.
Uiterlijk normaal.	2	Blauw hoog Inw. gebr. geen.	Vrij goed.
Uiterlijk in het algemeen goed. Knol, vooral op de zandproefvelden aan de kleine kant.	1	Blauw gemidd. Inw. gebr. geen.	Vrij goed - matig.

Gekookt product, chemische samenstelling

Kolom	1	2	3
4. <u>Noordeling</u> Nogal afkokend; vrij lichtgeel en grauww; goede melige structuur, goede smaak en geur. Drogestofgehalte hoog; eiwitgeh. aan de hoge kant; vit. C-geh. laag.		Rilland-Bath Lunteren Bergercompascuum	2 3 3
5. <u>Gineke (Loman 391)</u> Nogal afkokend; iets lichter geel en minder zuiver v. kleur dan Eigenh.; structuur wat los en vochtig melig; smaak en geur weinig uitkomend, belangrijk minder goed dan van Eigenh. Drogestofgeh. aan de hoge kant; eiwitgeh. laag; vit. C-geh. laag.		St. Hubert Smilde	2 3
5. <u>Libertas</u> Veel afkokend; iets geler en zuiverder van kleur dan Noordeling; structuur zeer melig, echter iets pappiger dan van Noordeling; smaak en geur vrij goed, neutraal. Drogestofgeh. hoog, eiwitgeh. aan de lage kant; vit. C-geh. gemiddeld.		Rilland-Bath Smilde Zetten Engelum	2 4 4 4
<u>Groep II Rassen, die de middenplaatsen bezetten</u>			
6. <u>Zeeburger</u> Vergelijkbaar met Libertas; zuiverheid van kleur mogelijk iets beter, smaak en geur daarentegen wat minder goed dan van dit ras. Op het veld te St. Hubert leverde Zeeburger de beste aardappel, een betere dan Rode Star en Eigenheimer. Drogestofgeh. hoog; eiwitgeh. zeer laag.		St. Hubert Smilde	1 4
6. <u>Meerlander</u> Iets geler dan Bevelander, vaak wat blauw; ongeveer even melig als Bevelander; structuur echter wat week, minder goed dan van genoemd ras; smaak en geur eveneens minder goed dan van Bevelander. Drogestofgeh. wat laag; eiwitgeh. hoog; vit. C-geh. laag.		Wageningen Slootdorp Dinteloord	3 3 3
6. <u>Profijt (Prummel P 299)</u> Iets lichter geel en minder zuiver van kleur dan Eigenh.; bloemig en melig; structuur echter soms los; smaak en geur overwegend matig, soms redelijk goed. Drogestofgeh. aan de hoge kant; eiwitgeh. aan de lage kant; vit. C-geh. zeer laag.		Zetten Slootdorp Bergercompascuum Rilland-Bath	4 4 4 4

DER RASSEN

<u>Uiterlijk</u>		<u>Afval</u>	<u>Houdbaarheid</u>
4	5	6	7
Knol aan de kleine kant of te klein, overigens uiterlijk goed.	2	Blauw hoog Inw. gebr. geen.	Zeer goed - goed
Ogen vrij diep Schil ruw.	2	Blauw weinig Inw. gebr. geen.	Zeer matig.
Uiterlijk goed Schil ruw	1	Blauw hoog Inw. gebr. spoor	Zeer goed - goed.
Uiterlijk over het geheel goed Schil ruw.	1	Blauw gemidd. Inw. gebr. geen.	Goed - vrij goed
Uiterlijk normaal.	2	Blauw spoor Inw. gebr. spoor.	Vrij goed.
Vorm rond Ogen vrij diep.	2	Blauw gemidd. Inw. gebr. geen.	Vrij goed.

Gekookt product, chemische samenstelling

Kolom	1	2	3
6.	<p><u>Wildeboer 4240</u> Behoorlijk goed heeblijvend, beter dan Eigenheimer; ongeveer even geel als Eigenh., echter wat minder zuiver van kleur dan dit ras; structuur minder melig dan van Eigenh., soms iets vochtig; smaak en geur belangrijk minder goed dan van Eigenh. Drogestofgeh. aan de hoge kant; eiwitgeh. gemidd.</p>	<p>Engelum Wageningen</p>	<p>3 4</p>
6.	<p><u>Koopman 3842</u> Lichter geel en minder zuiver van kleur dan Eigenh.; structuur vrijwel even melig als van Eigenh., soms echter pappig; smaak en geur belangrijk minder goed dan van Eigenh. Drogestof- en eiwitgeh. ongeveer als van Eigenh.</p>	<p>Slootdorp Smilde</p>	<p>4 4</p>
7.	<p><u>Prummel P 202</u> Nogal afkokend; dikwijls blauw op schotel; structuur ongeveer even melig als van Eigenh., echter vaak los en zacht; smaak en geur weinig uitkomend, belangrijk minder goed dan van Eigenh. Drogestofgeh. aan de lage, eiwitgeh. aan de hoge kant.</p>	<p>Engelum 6 velden</p>	<p>4 5</p>
7.	<p><u>Bintje</u> Zeer goed heeblijvend; zuiverheid van kleur goed, wel wat minder goed dan bij Eigenheimer; structuur weinig melig; smaak en geur dooreengenomen matig, weinig uitkomend, dit jaar slechter dan in het algemeen. Drogestofgeh. laag; eiwitgeh. in de dr.st. hoog; vit. C-geh. hoog. Exporttype; voor binnenlands gebruik komen aardappelen van gronden, die hoge o.w.g. geven, in aanmerking.</p>	<p>Wageningen Slootdorp</p>	<p>2 3</p>
7.	<p><u>Urgenta (Dorst U 243)</u> Goed heeblijvend, iets lichter geel dan Bintje; gewoonlijk wat grauw; vrij weinig bloemig en melig; smaak en geur weinig uitkomend, dit jaar dooreengenomen beter dan van Bintje. Drogestofgeh. vrij laag; eiwitgeh. in dr.st. hoog. Exporttype.</p>	<p>Slootdorp Wageningen</p>	<p>2 3</p>
7.	<p><u>Mulder S 22</u> Goed heeblijvend; iets lichter geel dan Eigenheimer; gewoonlijk met blauwe plekken; structuur meestentijds stijf en weinig melig; smaak en geur dooreengenomen zeer matig, te sterk. Op "Zeeuwse Blauwe" gronden kan dit ras een goede aardappel leveren; de structuur is dan goed. terwijl de "sterke" smaak weinig of niet naar voren komt. Drogestofgeh. aan de hoge-, eiwitgeh. aan de lage kant.</p>	<p>Wageningen Slootdorp Engelum</p>	<p>3 3 4</p>

DER RASSEN

<u>Uiterlijk</u>		<u>Afval</u>	<u>Houdbaarheid</u>
4	5	6	7
Uiterlijk over 't geheel goed Vorm rond Ogen tamelijk diep Schil tamelijk ruw.	1	Inw. gebr. geen	Vrij slecht
Vorm overwegend goed Ogen vlak.	1	Blauw weinig Inw. gebr. geen.	Vrij goed - matig
Uiterlijk goed Vorm gelijkmatig Ogen vlak Schil ruw.	1	Blauw aan de hoge kant. Inw. gebr. hoog.	Vrij goed.
Vorm goed; tamelijk lang. Ogen vlak.	1	Blauw weinig Inw. gebr. geen.	Vrij goed.
Voor binnenlands gebruik grof; vaak ongelijkmatig v. grootte; uiterlijk overigens goed. Ogen vlak.		Blauw weinig Inw. gebr. weinig.	Vrij slecht.
Uiterlijk vrij goed Vorm rond Ogen nogal diep.	1	Blauw gemidd. Inw. gebr. geen.	Goed.

Gekookt product, chemische samenstelling

Kolom 1	2	3
<u>Groep III Slechtste rassen</u>		
8. <u>Herenga 435</u> Goed heelblijvend; wat lichter geel dan Eigenheimer; soms met tamelijk veel blauwe plekken; structuur weinig melig; smaak en geur vrij neutraal, belangrijk minder goed dan van Eigenheimer. Drogestofgeh. aan de lage kant; eiwitgeh. hoog. Kan misschien voor <u>export</u> in aanmerking komen.	Wageningen Engelum Hemmen	4 4 4
8. <u>Ari (Z.P.C. 40405)</u> Goed heelblijvend; wat lichter geel dan Bintje; vaak met blauwe plekken; vrij weinig bloemig en melig; zeer matige smaak en geur, minder goed dan van Bintje. Mogelijk was de kwaliteit tengevolge van een minder goede bewaarbaarheid reeds achteruitgegaan. Drogestofgeh. vrij laag, eiwitgeh. hoog. <u>Exporttype</u> .	Slootdorp Wageningen	3 5
9. <u>Arran Banner</u> Kleur bijna wit, vaak wat grauw of blauw; structuur los en pappig, meliger dan van Bintje; smaak en geur overwegend flauw, soms afwijkend. Drogestofgeh. en eiwitgeh. aan de lage kant. <u>Exporttype</u> .	Wageningen	5
9. <u>Brooymans 42229</u> Goed heelblijvend; kleur wat lichter geel dan van Bintje, vaak met blauwe plekken; structuur weinig melig, wel wat meliger dan van Bintje; smaak en geur overwegend neutraal; soms wat afwijkend; dit laatste kan mogelijk met een minder goede bewaarbaarheid verband houden; Drogestofgeh. laag, eiwitgeh. aan de hoge kant. <u>Exporttype</u> .	Engelum Wageningen	4 5
9. <u>Sneeuw S 56</u> Soms nogal stukkend; kleur lichter geel dan van Bintje, vaak met blauwe plekken; weinig melig, wel meliger dan Bintje; smaak en geur matig. Drogestofgeh. vrij laag; eiwitgeh. gemiddeld. Hoogstens exporttype.	Wageningen Slootdorp	5 5
9. <u>Bona</u> Zeer goed heelblijvend; vrij hoog gele kleur; dikwijls wat grauw; structuur zeer weinig-en vochtig bloemig en melig; zeer matige smaak en geur. Deed op de velden met hoge o.w.g. aan Industrie denken. Drogestofgeh. zeer laag, eiwitgeh. hoog. <u>Exporttype</u> , indien de gele kleur geen bezwaar is.	Wageningen	4

Het ras Heida, dat slechts op een paar velden was verbouwd, vertoonde vooral in structuur overeenkomst met Industrie; de kleur was hooggeel.

DER RASSEN

<u>Uiterlijk</u>		<u>Afval</u>	<u>Houdbaarheid</u>
4	5	6	7
Uiterlijk normaal.	2	Blauw weinig Inw. gebr. gemidd.	Matig.
Voor binnenlands gebruik vrij grof, uiterlijk overigens goed. Vorm gelijkmatig. Ogen vlak.	1	Blauw aan de hoge kant Inw. gebr. weinig	Matig - vrij goed.
Voor binnenlands gebruik grof Vorm rond Ogen groot en nogal diep.		Blauw gemidd. Inw. gebr. weinig.	Zeer goed - goed.
Voor binnenlands gebruik grof; dikwijls beschadigd.		Blauw gemidd. Inw. gebr. gemidd.	Vrij goed - matig.
Vorm te lang en te puntig voor het binnenland, voorts ongelijk- matig. Ogen vlak.	3	Blauw gemidd. Inw. gebr. weinig	Matig.
Voor binnenlands gebruik grof; dikwijls beschadigd. Vorm goed Ogen tamelijk diep Schil glad.	2	Blauw weinig Inw. gebr. weinig	Goed.

Tabel I Proefvelden

Proefveld	Grond- soort	Uiterlijk				Knolgewicht van het kookmonster	% Afval			Gekookt product				Chemische samenstelling			
		Algemene indruk v/h uiterlijk	Gelijkmaticheid van vorm	Vlekheid van ogen	Grachtheid van schil		Inwendige ge- breken	Blauw	Schilgebreken	Heelbliven	Geekleurving	Zuiverheid van kleur	Bloemlicheid en droogmellicheid	Smaak en geur	Onderwater gewicht van 5 kg	Drogestofgehalte	% eiwit in de drogestof
Inst. v. Ver. v. Landb. gew. Wageringen	klei	-	-	-	-	89	0	(0,8)	0,1	5,6	5,9	8,9	8,2	7,8	507	-	-
Bedrijf Brooymans	klei	6,1	6,7	7,3	4,7	78	0	0,8	0,4	6	6	7,4	7,7	7	477	-	-
CI 781 Zetten	klei	5,5	7,7	7	-	54	0	0,6	0,2	5,7	6,2	7,2	(6,3)	(6,7)	474	26	11,7
Kweekv. Fr.M. v. L.	klei	8	7,5	7,5	7,5	82	0	1,2	0,1	5	5,7	8,1	7,5	7,3	438	24,1	10,6
Proefbedr. N.A.K. Slootdorp	klei	6,6	8,1	7,4	5,9	69	0	0,2	0,1	7,8	5,9	7,2	5,5	5,5	433	23,4	10,1
Bedrijf Hoiting	nieuwe dalgr. zand	-	-	-	-	86	0,4	0,1	0,1	7,2	5,2	5,9	5,4	6,2	417	22,1	9,7
Bedrijf Linders	zand	5,2	6,7	-	4,8	77	2	0	0,1	8,7	6	6	5,2	5,9	415	-	-
Bedrijf Meints	zand	4,8	7,7	6,3	5,2	84	0	1	0,2	7,8	5,3	7,2	5,2	6,1	413	22,2	11,2
CI 780 Lanteren	zand	3,9	7,2	6,8	-	50	3,4	0,1	0,2	6,3	5,5	7,7	5,7	6,9	(408)	22,4	(10,6)

De velden zijn gerangschikt naar afnemend onderwatergewicht.

De cijfers betreffen de gemiddelden van de rassen Bintje, Eigenheimer en Noordeling.

Voor de betekenis der cijfers zij verwezen naar blz. 2 en 3.

In tegenstelling met andere jaren zijn thans slechts 3 uit smakelijkheidsoogpunt goede rassen voor het berekenen van de gemiddelden genomen; dit heeft als voordeel, dat verschillen in de eigenschappen van het gekookte product tussen de diverse velden thans beter naar voren komen; een bezwaar is echter, dat ingeval één dezer rassen toevallig wat afwijkend is, dit het cijfer sterk beïnvloedt. In verband hiermede zijn oergelijke cijfers, die niet een juist beeld van het veld geven, tussen haakjes geplaatst.

Rassen	Uiterlijk				Koolgewicht v/h kookmonster	% Afval			Gekookt product					Chemische samenstelling	
	Alg. indruk v/h uiterlijk	Rondheid	Gelijkmattigh. van vorm	Vlakheid van ogen		Inwendige gebreken	Blauw	Schilgebreken	Heelbitjen	Geelkleuring	Zuiverheid van kleur	Bloemigheid en droogbaarheid	Smaak en geur	Onderwatergewicht van 5 kg	Drogestofgehalte
Rassen, verbouwd op 10 velden	6v	7v	6v	10v	9v	10v	10v	10v	10v	6v	10v	4v	4v	4v	4v
Noordeling	6,7	7,7	7,6	68,7	0	1,3	0,2	5,6	4,9	5,9	7,6	7,2	501	26,3	10,4
Libertas	7,4	8,6	7,2	50,2	sp.	1	0,1	4,2	5,7	7,1	7,9	6,9	491	26,5	9
Profijt	6,5	9,1	6,6	96,2	0	0,3	0,1	6,2	6,1	7,2	6,9	6,2	454	24,3	9,1
Eigenheimer II	6	6,5	6,1	75	1,9	0,2	0,1	6,3	6,8	8,3	7	7,8	449	23,6	10,3
Noordstar	6,3	7,4	7	87,4	0	1,2	0,1	6	6,9	8	6,7	6,4	449	23,9	9,2
Sneeuw S 78	6,5	6,9	8,1	92,2	0,1	0,7	0,1	6,5	6,3	7,9	7,1	6,6	427	23,1	9,9
Meerlander	6,2	7,6	7,6	80	sp.	sp.	0,1	6,3	5,5	7,4	6,2	6,6	423	22,5	11
Rassen, verbouwd op 9 velden	6v	7v	6v	9v	9v	9v	9v	9v	9v	9v	9v	5v	9v	4v	4v
Mulder S 22	6,6	8,5	6,5	97,6	0	0,4	sp.	7,1	5,9	6	5,8	5,9	443	24,7	9,1
Prummel P 202	7,3	7,6	8,9	76,8	1,5	0,8	0,2	5,6	6,4	6,7	7	6,5	436	22,7	10,4
Urgenta	-	5,7	7,8	101	0,3	0,2	0,1	7,4	4,8	6,8	5,3	6,6	413	21,9	11
Ari	6,8	7,4	8,8	104	0,1	0,9	0,2	7,2	4,7	6,7	5,5	5,5	403	21,8	10,7
Bintje	6,7	5,6	8,6	75,7	0	0,1	0,1	8,3	5,6	7,9	3,9	6	380	21	11,1
Bona	6,1	7,1	7,6	110	0,3	0,1	0,3	8,3	7,8	6,9	3,6	5	357	19,3	11,2
Eigenheimer	6	6,5	6,1	-	1,9	0,2	0,1	6,1	6,7	8,2	7	8,1	447	23,6	10,3
Rassen, verbouwd op 9 velden	6v	7v	7v	9v	8v	8v	9v	9v	9v	9v	9v	3v	9v	3v	3v
Koopman 3842	6,6	6,3	7,6	81,6	0	0,1	0,1	6,5	4,4	7,4	7	6,2	454	23,7	10,5
Eigenheimer	6	6,5	6,1	-	1,9	0,2	0,1	6,2	6,9	8,5	7	7,8	452	24,1	10,5
Rassen, verbouwd op 8 velden	6v	7v	7v	8v	8v	8v	8v	8v	8v	8v	8v	5v	8v	3v	3v
Arran Banner	6	9,1	7,2	118	0,4	0,3	0,2	5,7	2	7,1	6,8	6,3	414	23,1	9,1
Eigenheimer	6	6,5	6,1	-	1,9	0,2	0,1	6	6,8	8,5	7,1	8,1	450	24,1	10,5
Rassen, verbouwd op 8 velden	5v	6v	6v	8v	7v	8v	8v	8v	8v	8v	8v	6v	8v	3v	3v
Rode Star	6,7	7,7	7,5	63,5	0,6	0,6	0,1	7	7,7	8,5	6,9	7,8	495	26,8	8,5
Eigenheimer	6,1	6,5	6,1	-	2,2	0,2	sp.	6	7	8,6	7,2	7,8	456	24,1	10,5

Rassen, verbouwd op 7 velden	4v	5v	5v	5v	7v	6v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	6v	7v	3v	3v	3v
Bevelander Eigenheimer	5 6,1	7,6 6,3	5,5 6,1	4,5 5,5	51,7 -	sp. 1,5	0,2 0,3	sp. sp.	5,8 5,7	4,7 7,1	7,8 8,7	6,8 7,5	7,1 7,8	458 459	25,3 24,1	10,1 10,5	
Rassen, verbouwd op 7 velden	5v	5v	5v	4v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	2v	2v	2v
Sneeuw S 56 Eigenheimer	4,7 6	3,6 6,2	5,5 6	9,1 5,4	88 -	0,1 1	0,3 0,2	0,3 0,1	5,9 6,5	4,5 6,7	6,4 8,1	5,8 6,9	6 8,1	414 451	21,5 23,2	8,9 9,9	
Rassen, verbouwd op 7 velden	5v	6v	6v	5v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	7v	6v	1v	1v	1v
Brooymans 42229 Eigenheimer	5,7 5,8	6,5 5,4	7,9 5,9	8,2 5,3	107 -	0,6 2,2	0,3 0,2	0,1 sp.	7,6 5,7	5,2 6,9	6,4 8,6	5 7,2	6,1 8,1	382 449	20 24,1	10,5 10,2	
Rassen, verbouwd op 6 velden	3v	4v	4v	3v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	3v	3v	3v
Zeeburger Gineke Eigenheimer	6,4 5,8 5,7	8,4 7,7 6,9	7,9 7,4 6,2	6,8 5,2 5,3	82,7 75,6 -	0 0 2,8	0,4 0,2 0,1	0,2 sp. sp.	4,6 5,5 6,3	5,6 5,7 6,6	7,5 7 8,1	7,8 6,7 6,6	6,4 6,4 8,1	485 434 442	25,8 24,2 23,5	7,8 8,7 10,4	
Rassen, verbouwd op 6 velden	4v	5v	5v	4v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	4v	4v	4v
Dorst U 289 Eigenheimer	5,9 6,1	7,6 6,6	8,1 6,1	6,5 5,4	78,8 -	0 2,8	0,4 0,2	0,1 sp.	6,9 6	7,2 6,6	7,7 8	6,8 6	7,1 8,2	460 433	26,9 23,6	9,1 10,3	
Rassen, verbouwd op 6 velden	5v	5v	5v	4v	7v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	1v	1v	1v
Wildeboer 4240 Eigenheimer	6,8 6	8,9 6,2	6,9 6	5,6 5,4	91,7 -	0 1	- -	0,1 sp.	7,4 6,4	6,9 6,8	7,8 8,3	5,9 6,9	6,6 8,2	466 455	25 24,1	10,4 10,2	
Rassen, verbouwd op 6 velden	4v	5v	6v	4v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	6v	3v	3v	3v
Herenga 435 Eigenheimer	6,6 5,5	7,2 6,7	6,8 6,4	6,5 5,4	65,5 -	1 2,6	sp. 0,2	0,1 0,1	7 5,7	6,5 6,8	4,9 7,1	6,7 7,1	6,7 3,3	438 449	23,2 24,1	11,2 10,5	

Toelichting Tabel II.

De rassen zijn gerangschikt naar afnemend o.w.g.

Rassen, die op dezelfde velden voorkwamen, zijn bijeen geplaatst; tevens is in deze groepjes de Eigenheimer ter vergelijking opgenomen.

In verschillende gevallen betreffen de cijfers niet het gemiddelde van alle proefvelden, waarop het ras werd verbouwd. In verband hiermee is in de kolommen bovenaan het aantal velden vermeld, dat heeft bijgedragen tot de gemiddelde cijfers.

Voor de betekenis der cijfers zij verwezen naar blz. 2 en 3.

Tabel III Houdbaarheid der rassen.

Rassen	Afwezigheid van spruiten	Uitwendige vastheid
Rode Star	8,3	6,5
Noordeling	7,9	6,9
Libertas	7,8	7,3
Bona	7,8	6,6
Bevelander	7,7	6,3
Arran Banner	7,7	7,5
Mulder S 22	7,3	6,7
Zeeburger	6,7	6,6
Profijt	6,5	6,2
Meerlander	6,2	5,7
Koopman 3842	6,2	4,6
Prummel P 202	6,2	5,1
Bintje	6,2	5,7
Noordstar	6	5,6
Sneeuw S 78	6	5,3
Brooymans 42229	5,9	5,3
Herenga 435	5,8	4,5
Sneeuw S 56	5,7	4
Dorst U 289	5,6	5,3
Ari	5,6	5,1
Wildeboer 4240	5,2	3,2
Eigenheimer	4,7	4,8
Gineke	4,6	4,7
Urgenta	4	5,2

De rassen zijn gerangschikt naar toenemende spuitvorming in Januari

Puntenschaal

Spruitvorming 10 geen spuitvorming
 1 sterk gesproten.

Vastheid 10 zeer vast
 1 zeer slap